

D E C I Z I E

26 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Dodon privind constatarea faptului transportării organizate a alegătorilor la secțiile de votare în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020 și constatarea faptului remunerării alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020, în sensul determinării exprimării votului pentru un anumit candidat,

împotriva încheierii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost declinată competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău, și a

încheierii din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea înaintată de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov a fost declarată inadmisibilă,

c o n s t a t ă:

La data de 16 noiembrie 2020, Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov a depus în temeiul art. 71 – 73 Cod electoral în Judecătoria Chișinău, sediul Centru cerere de chemare în judecată în materie electorală, solicitând constatarea faptului transportării organizate a alegătorilor la secțiile de votare în cadrul alegerilor prezidențiale turul II din 15 noiembrie 2020 și constatarea faptului remunerării alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020, în sensul determinării exprimării votului pentru un anumit candidat (f.d.3-5).

Prin încheierea din 17 noiembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a fost declinată competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău (f.d.11-13).

Prin încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea depusă de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov privind constatarea faptului transportării organizate a alegătorilor la secțiile de votare în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020 și constatarea faptului

remunerării alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020, în sensul determinării exprimării votului pentru un anumit candidat, a fost declarată inadmisibilă în temeiul prevederilor art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la data de 21 noiembrie 2020, Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii din 17 noiembrie 2020, prin care Judecătoria Chișinău, sediul Centru și-a declinat competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău și a încheierilor emise de Curtea de Apel Chișinău, prin care s-a reținut spre examinare acțiunea enunțată și prin care acțiunea fost declarată inadmisibilă și soluționarea conflictului de competență jurisdicțională cu remiterea cauzei în Judecătoria Chișinău, sediul Centru pentru a fi examinată în fond.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu încheierile contestate, considerându-le ilegale și neîntemeiate pe motiv că au fost emise cu încălcarea normelor de drept procedural, or, instanțele de judecată urmau să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

În acest context a menționat că instanța de fond neîntemeiat a declinat competența spre Curtea de Apel Chișinău, pe de o parte, fiind depusă acțiune în temeiul art. 281 - 284 Cod de procedură civilă, astfel fiind perfect respectată jurisdicția judecătorei de drept comun, pe de altă parte, declinarea spre Curtea de Apel Chișinău, reprezintă o soluție vădit arbitrară care nu dispune nici de o argumentare juridică, or, curtea de apel soluționează cauzele ca instanța de fond doar față de hotărârile și acțiunile Comisiei Electorale Centrale și a Consiliului Audiovizualului, ce nu este aplicabil speței.

Mai mult, dacă să admitem că acțiunea intentată este de competența Curții de apel, ca instanță de fond, nu este justificată reținerea cauzei în ordinea contenciosului administrativ, or, reclamantul nu a contestat acțiunile sau hotărârile unei autorități publice, ci a solicitat constatarea unor fapte cu valoare juridică.

Recurentul a menționat că ulterior, instanța de apel i-a comunicat o notificare, prin care a solicitat înlăturarea neajunsurilor de formă a cererii de chemare în judecată, în ceea ce privește identificarea pârâtului (autorității publice) și probarea respectării căii prealabile în cazul în care este stabilită de lege.

Ca răspuns la notificarea respectivă, a fost expediată o explicație, prin care s-a evidențiat faptul că, instanța de fond neîntemeiat a declinat competența, iar reclamantul/petiționarul este în imposibilitate să înlătore neajunsurile invocate de instanța de apel în notificare, or, a fost intentată altă acțiune, față de care nu sunt aplicabile prevederile menționate.

Totodată, a fost comunicat instanței de apel că, în speță urmează a fi invocat conflictul negativ de competență, or, cauza nu urmează să fie judecată de curtea de apel ca instanță de fond, în ordinea contenciosului administrativ, or, reclamantul/petiționarul a intentat alt fel de acțiune, și anume constatarea faptelor cu valoare juridică (în cererea depusă nu este indicat nici un pârât), iar asupra temeiniciei solicitărilor respective urmează să se expună instanța de fond de drept

comun. Însă, instanța de apel a ignorat cele relatate și a calificat ca nefiind înlăturate neajunsurile invocate, iar în final greșit a declarat acțiunea inadmisibilă.

În astfel de circumstanțe, sesizăm caracterul arbitrar al încheierii emise de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care s-a declinat competența spre Curtea de Apel Chișinău, precum și caracterul arbitrar al încheierilor emise de Curtea de Apel Chișinău, prin care s-a reținut spre examinare acțiunea intentată, și ca consecință încheierea prin care s-a declarat acțiunea inadmisibilă.

În lumina celor relatate supra pentru a nu îngreuna accesul liber la justiție, prevăzut de art. 5 Cod de procedură civilă și dreptul la un proces echitabil, depunem prezenta cerere de recurs, solicitând admiterea acestuia în sensul declarat.

În conformitate cu art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel - un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Colegiul reține că, ținând cont de domeniul specific de activitate a legislației electorale, actul judecătoresc împotriva căruia poate fi depus apel sau recurs în temeiul art. 74 alin. (6) Cod electoral, urmează a fi privit *lato sensu*. Aceasta deoarece legislația electorală stabilește termene restrânse de examinare și soluționare a litigiilor electorale, de aceea atât recursul împotriva încheierii judecătorești, cât și cel depus împotriva hotărârii instanței de fond sau a deciziei instanței de apel se vor depune în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată în data de 20 noiembrie 2020, iar încheierea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost declinată competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău se contestă odată cu fondul cauzei.

Astfel, pentru a nu îngreuna dreptul de acces la justiție, recursul depus la data de 21 noiembrie 2020 (f.d.30) de către Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, este în termen.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la argumentele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Igor Dodon au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierilor contestate.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din conținutul recursului depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, rezultă că recurentul nu este de acord cu încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea înaintată de ultimul a fost declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ și cu încheierea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin

care a fost declinată competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău.

Totodată, din motivarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs, se desprinde că acțiunea înaintată nu corespunde exigențelor legale, iar reclamantul nu a înlăturat neajunsurile invocate de către instanță, deși la data de 19 noiembrie 2020, a expediat în adresa instanței răspuns la notificare, exprimându-și în acel răspuns doar dezacord-ul cu soluția Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) (f.d.24-28).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierile recurate sunt adoptate în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanțelor de judecată la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

Colegiul reține că potrivit art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

La rândul său, conform art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. În corespundere cu alin. (2) lit. h) din același articol, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Articolul 211 alin. (1) lit. d) și e) Cod administrativ, prevede că în cererea de chemare în judecată se indică denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia, precum și pretențiile reclamantului.

Conform art. 213 Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

La acest capitol, Colegiul reține la caz și prevederile art. 216 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, conform cărora pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acțiuni: efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură ședință de judecată.

Iar potrivit art. 219 alin. (2) din Codul administrativ, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Prin urmare, analizând pretențiile reclamantului, prima instanță a constatat că cerințele formulate nu se potrivesc art. 206 din Codul administrativ, care indică felurile acțiunilor în contencios administrativ, deoarece reclamantul nu a

concretizat acțiunea prin prisma art. 206 Cod administrativ și nu a indicat către ce părți a fost îndreptată.

Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 219 alin. (1), art. 213, art. 211 alin. (1) lit. d) și e) și art. 206 din Codul administrativ, instanța a stabilit termen reclamantului, până la data de 19 noiembrie 2020 ora 16:00, pentru formularea corectă a acțiunii în contencios administrativ. Totodată, reclamantului i-a fost explicat că în cazul în care nu va fi formulată corect acțiunea care se impune din punct de vedere procesual, acțiunea în contencios administrativ va fi declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ.

În această ordine, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că în termenul stabilit de instanța de judecată, reclamantul Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov nu a înlăturat neajunsurile, ceea ce în mod justificat a generat declararea inadmisibilității acțiunii. Or, așa cum în mod corect a reținut Curtea de Apel Chișinău, reclamantul nu a acționat cu diligență în vederea realizării eficiente a dreptului său de acces la justiție, acestuia revenindu-i obligația pozitivă de a înlătura neajunsurile acțiunii în termenul limită acordat de instanță, fapt ce în speță nu a fost realizat.

Cât privesc argumentele recursului precum că instanța de fond neîntemeiat a declinat competența cauzei nominalizate în favoarea Curții de Apel Chișinău, totodată nu este justificată nici reținerea cauzei în ordinea contenciosului administrativ, deoarece reclamantul nu a contestat acțiunile sau hotărârile unei autorități publice, ci a solicitat constatarea unor fapte cu valoare juridică, acestea sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, or, din analiza materialelor cauzei și, în special a cererii de chemare în judecată rezultă că reclamantul Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov înaintând prezenta acțiune în materie electorală a solicitat instanței de judecată prin prisma art. 71-73 Cod electoral constatarea faptului transportării organizate a alegătorilor la secțiile de votare în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020 și constatarea faptului remunerării alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020, în sensul determinării exprimării votului pentru un anumit candidat.

Prin urmare, având în vedere obiectul prezentei cauze, precum și temeiurile de fapt și de drept invocate de reclamant în acțiune, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că competența materială sub aspect procesual, aparține completelor specializate în materie de contencios administrativ și nu de materie civilă.

Aceasta deoarece litigiul în speță este reglementat de norme juridice electorale, reglementate de Codul electoral, iar toate litigiile cu caracter electoral urmează a fi examinate în ordinea contenciosului administrativ, întrucât cerințele înaintate în instanța de judecată întru apărarea drepturilor electorale sunt cerințe care rezultă din raporturi administrative și, ținând cont de specificul lor, necesită a fi examinate și soluționate în termene foarte restrânse.

Totodată, este de menționat că cerințele din prezenta acțiune se referă la acțiuni care s-au desfășurat în cadrul turului II al alegerilor prezidențiale și sunt reglementate de prevederile Codului electoral.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul reține prevederile art. 71 alin. (1) Cod electoral, conform cărora alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

Iar în temeiul art. 72 alin. (1) și (3) Cod electoral, acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii. Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

Din aceste considerente, Judecătoria Chișinău, sediul Centru corect prin încheierea din 17 noiembrie 2020, și-a declinat competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău.

Referitor la argumentul recursului precum că Curtea de Apel Chișinău greșit a reținut prin încheiere cauza sus-indicată spre examinare, acestea sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, deoarece la materialele cauzei nu există un asemenea act procedural, întrucât în speță acțiunea nu a trecut testul de admisibilitate, fiind declarată inadmisibilă.

Cât privește solicitarea invocată în recurs cu privire la soluționarea conflictului de competență jurisdicțională cu remiterea cauzei în Judecătoria Chișinău, sediul Centru pentru a fi examinată în fond, Colegiul reține că pornind de la faptul că un prim aspect al procesului echitabil este înfăptuirea justiției de către un tribunal investit de lege, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, anume instanța de judecată în fața căreia a apărut conflictul de competență suspendă din oficiu procesul și prezintă dosarul instanței competente să soluționeze conflictul de competență, condiții însă care nu se atestă la caz.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierilor contestate.

În conformitate cu art. 230, 243 alin. (1) lit. b), alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se respinge recursul depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov.

Se mențin încheierea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Dodon privind constatarea faptului transportării organizate a alegătorilor la secțiile de votare în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020 și constatarea faptului remunerării alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale, turul II din 15 noiembrie 2020, în sensul determinării exprimării votului pentru un anumit candidat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu